SPRAWDZIAN · HISTORIA

Sprawdzian: Pradzieje i historia starożytnego Wschodu (klasa 1 liceum)

Grupa A

Historia: od epoki kamienia do cywilizacji Mezopotamii, Egiptu, Fenicji, Izraela i Persji

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 20

9 zadań, 20 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Wielka Piramida w Gizie, jedna z najbardziej monumentalnych budowli starożytnego świata, została wzniesiona jako grobowiec faraona:

(A) Ramzesa II
(B) Tutanchamona
(C) Cheopsa (Chufu)
(D) Echnatona

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Pismo klinowe stosowane w starożytnej Mezopotamii powstawało przez:

(A) wyciskanie trójkątnym rylcem znaków w wilgotnych glinianych tabliczkach
(B) rysowanie symboli pędzlem nasączonym atramentem na papirusie
(C) wycinanie liter dłutem w kamiennych stelach i obeliskach
(D) wypalanie wzorów gorącym metalowym prętem na pergaminie

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Monoteizm w starożytnym Izraelu odróżniał judaizm od wierzeń innych cywilizacji Bliskiego Wschodu. Jego fundamentem było:

(A) oddawanie czci bogowi słońca Atonowi
(B) wierzenie w życie pozagrobowe i mumifikacja ciał
(C) wiara w jednego Boga (Jahwe) i przestrzeganie Dekalogu
(D) kult bogini Isztar i rytuały płodności

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–1 pkt)

Mezopotamia, kolebka jednych z najstarszych cywilizacji, leżała między rzekami:

(A) Nil i Eufrat
(B) Tygrys i Eufrat
(C) Indus i Ganges
(D) Jordan i Tygrys

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Dopasuj starożytną cywilizację rzeczną do rzeki, nad którą się rozwijała.

1. starożytny Egipt	...	A. Tygrys i Eufrat
2. Mezopotamia (Sumer, Babilonia)	...	B. Indus
3. cywilizacja doliny Indusu	...	C. Huang He (Rzeka Żółta)
4. Chiny (dynastia Shang)	...	D. Nil

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–4 pkt)

Dopasuj cywilizację starożytnego Wschodu do jej osiągnięcia.

1. Sumerowie	…	A. monoteizm i spisanie Tory jako podstawy religii i prawa
2. Egipcjanie	…	B. alfabet fonetyczny rozpowszechniony w basenie Morza Śródziemnego
3. Fenicjanie	…	C. pismo hieroglificzne i budowa piramid jako grobowców faraonów
4. Hebrajczycy	…	D. pismo klinowe i pierwsze miasta-państwa w Mezopotamii

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 7. (0–3 pkt)

Wyjaśnij, jakie znaczenie miała rzeka Nil dla rozwoju cywilizacji starożytnego Egiptu. Uwzględnij co najmniej dwa różne aspekty.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wymień rodzaje najstarszego pisma i wyjaśnij znaczenie jego wynalezienia.

Zadanie 9. (0–3 pkt)

Wymień i krótko scharakteryzuj trzy osiągnięcia cywilizacyjne starożytnego Egiptu.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/historia/pradzieje-i-starozytny-wschod

Sprawdzian: Pradzieje i historia starożytnego Wschodu (klasa 1 liceum)

Grupa B

Historia: od epoki kamienia do cywilizacji Mezopotamii, Egiptu, Fenicji, Izraela i Persji

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 20

9 zadań, 20 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Kodeks Hammurabiego, jeden z najstarszych spisanych zbiorów praw, powstał w państwie starożytnej Mezopotamii, którym była:

Ⓐ Babilonia
Ⓑ Asyria
Ⓒ Sumer
Ⓓ Fenicja

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Który naród starożytny wynalazł pismo klinowe, uznawane za jedno z najstarszych pism na świecie?

Ⓐ Egipcjanie
Ⓑ Fenicjanie
Ⓒ Sumerowie
Ⓓ Grecy

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Kolebką cywilizacji sumeryjskiej była kraina między rzekami Tygrys i Eufrat, znana jako:

Ⓐ Dolina Nilu
Ⓑ Azja Mniejsza
Ⓒ Półwysep Arabski
Ⓓ Mezopotamia

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 4. (0–1 pkt)

Kodeks Hammurabiego pochodzi z cywilizacji:

Ⓐ egipskiej
Ⓑ fenickiej
Ⓒ babilońskiej
Ⓓ perskiej

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 5. (0–4 pkt)

Dopasuj starożytną cywilizację do jej osiągnięcia lub charakterystycznej cechy.

1. Starożytny Egipt	...	A. Budowa dróg królewskich łączących imperium, system satrapii
2. Mezopotamia (Sumerowie)	...	B. Stworzenie alfabetu fonetycznego, morski handel na Morzu Śródziemnym
3. Fenicjanie	...	C. Budowa piramid jako grobowców faraonów
4. Persowie	...	D. Sześćdziesiątkowy system liczbowy (podstawa 60) i pismo klinowe

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 6. (0–4 pkt)

Bóstwo-cywilizacja.

1. Jahwe	...	A. Egipt
2. Marduk	...	B. Izrael
3. Ahura Mazda	...	C. Persja
4. Ra	...	D. Mezopotamia

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 7. (0–3 pkt)

Wyjaśnij, jaką rolę w cywilizacjach starożytnego Bliskiego Wschodu odgrywały rzeki, oraz wymień dwa konkretne osiągnięcia cywilizacyjne tamtych społeczeństw.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polegała rewolucja neolityczna i podaj dwie jej konsekwencje dla rozwoju cywilizacji.

Zadanie 9. (0–3 pkt)

Wyjaśnij, jakie znaczenie dla rozwoju cywilizacji miało wynalezienie pisma w starożytnych cywilizacjach Bliskiego Wschodu.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/historia/pradzieje-i-starozytny-wschod

Sprawdzian: Pradzieje i historia starożytnego Wschodu (klasa 1 liceum)

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **A**

3. (1 pkt) **C**

4. (1 pkt) **B**

5. (4 pkt) **1–D, 2–A, 3–B, 4–C** — po 1 pkt za parę

6. (4 pkt) **1–D, 2–C, 3–B, 4–A** — po 1 pkt za parę

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Coroczne wylewy Nilu nawadniały i użyźniały glebę osadzanym mułem, co pozwalało na intensywne rolnictwo mimo suchego, pustynnego klimatu. Rzeka była też głównym szlakiem komunikacyjnym i transportowym, łączącym Górny i Dolny Egipt oraz umożliwiającym transport towarów i budulca, np. kamienia do budowy piramid. Konieczność wspólnego organizowania prac irygacyjnych i przewidywania wylewów sprzyjała ponadto centralizacji władzy w rękach faraona i rozwojowi sprawnej administracji państwowej.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Klinowe (Sumer), hieroglify (Egipt). Administracja, prawo, przekaz wiedzy.
Punktacja: Rodzaje (1)+znaczenie (1).

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Egipcjanie stworzyli pismo hieroglificzne, używane do zapisu tekstów religijnych i administracyjnych. Opracowali kalendarz słoneczny liczący 365 dni, oparty na obserwacji cyklicznych wylewów Nilu, co pozwalało planować prace rolne. Zbudowali monumentalne budowle grobowe — piramidy (np. w Gizie), świadczące o zaawansowanej wiedzy inżynieryjnej i organizacji pracy.
Punktacja: Po 1 pkt za każde poprawnie wskazane i scharakteryzowane osiągnięcie (np. pismo hieroglificzne, kalendarz słoneczny, budownictwo monumentalne — piramidy, irygacja i wykorzystanie wylewów Nilu, mumifikacja, medycyna). Maks. 3 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **C**

3. (1 pkt) **D**

4. (1 pkt) **C**

5. (4 pkt) **1–C, 2–D, 3–B, 4–A** — po 1 pkt za parę

6. (4 pkt) **1–B, 2–D, 3–C, 4–A** — po 1 pkt za parę

7. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Rzeki Tygrys i Eufrat (Mezopotamia) oraz Nil (Egipt) były fundamentem cywilizacji: zapewniały wodę do irygacji, żyzny muł nanoszony podczas wylewów oraz szlaki komunikacyjne. Do wielkich osiągnięć należą: stworzenie pisma klinowego (Sumerowie, ok. 3100 p.n.e.) umożliwiającego zapisy administracyjne i literackie, oraz Kodeks Hammurabiego (Babilon, ok. 1754 p.n.e.) — jeden z pierwszych systematycznych zbiorów prawa.
Punktacja: 1. Rola rzek: nawadnianie pól, żyzny muł rzeczny, transport, organizacja zbiorowej pracy irygacyjnej (1 pkt). 2. Pierwsze osiągnięcie (np. pismo klinowe, kodeks Hammurabiego, zigguraty, kanały irygacyjne) — 1 pkt. 3. Drugie osiągnięcie (inne niż podane wyżej) — 1 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Rewolucja neolityczna polegała na przejściu ludzi od koczowniczego trybu życia (zbieractwo, łowiectwo) do osiadłego, opartego na uprawie roli i hodowli zwierząt. Konsekwencje: 1) powstanie stałych osad, które z czasem przekształciły się w miasta; 2) rozwój podziału pracy i wyodrębnienie się grup rzemieślniczych oraz kapłańskich.
Punktacja: Wyjaśnienie istoty rewolucji neolitycznej (1 pkt) + dwie konsekwencje (1 pkt). Razem 2 pkt.

9. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wynalezienie pisma umożliwiło sprawną administrację rozbudowanych państw starożytnego Bliskiego Wschodu — pozwalało zapisywać transakcje handlowe, zbierać podatki oraz spisywać prawa, czego przykładem jest Kodeks Hammurabiego zapisany pismem klinowym w Mezopotamii. Podobną rolę pełniły egipskie hieroglify, używane zarówno w administracji, jak i w tekstach religijnych. Największe znaczenie cywilizacyjne pisma polegało jednak na tym, że po raz pierwszy umożliwiło trwałe gromadzenie i przekazywanie wiedzy między pokoleniami, niezależnie od pamięci ustnej — dlatego właśnie wynalezienie pisma umownie uznaje się za granicę oddzielającą prahistorię od historii.
Punktacja: 1 pkt za wskazanie funkcji administracyjno-gospodarczej pisma (zapis transakcji, podatków, praw) + 1 pkt za przykład konkretnego systemu pisma (pismo klinowe w Mezopotamii, hieroglify w Egipcie) + 1 pkt za wskazanie znaczenia cywilizacyjnego (możliwość przekazywania i gromadzenia wiedzy między pokoleniami, umowna granica prahistorii i historii). Maks. 3 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 20 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	18–20 pkt
dobry (4)	15–17 pkt
dostateczny (3)	10–14 pkt
dopuszczający (2)	6–9 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/historia/pradzieje-i-starozytny-wschod**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.